
Streszczenia / Резюме / Abstracts

Jan Czaja

Uwagi o bezpieczeństwie globalnym.

Aspekty polityczno-militarne i gospodarczo-finansowe

Po zakończeniu zimnej wojny wydawało się, że świat na trwałe wchodzi w okres stabilizacji, pokoju i współpracy. Szybko jednak okazało się, że świat narastającej globalizacji ma różne oblicza, także negatywne, co rzutuje na każdą sferę życia, także na bezpieczeństwo. Spadło co prawda zagrożenie wojną nuklearną, ale pojawiły się nowe zagrożenia oraz nasiliły te, które przedtem były przesłonięte rywalizacją Wschód – Zachód. Chodzi głównie o konflikty etniczno-religijne, kulturowe i cywilizacyjne, w tym rozlewające się konflikty wewnętrzne w państwach słabych i upadłych, proliferacja broni masowego rażenia, niebezpieczne ambicje państw dyktatorskich i autorytarnych.

Ogromny wpływ na bezpieczeństwo międzynarodowe miały zamachy 11 września 2001. Zmieniły one percepcję zagrożeń dla bezpieczeństwa, a ogłoszona przez prezydenta Busha wojna z terroryzmem doprowadziła USA i prawie cały Zachód do zaangażowania w dwie wojny: w Iraku i Afganistanie. Sytuacja w Afganistanie i odpowiedzialność NATO za bezpieczeństwo tego kraju nadal budzi ogromne zaniepokojenie przywódców państw zachodnich, rzutuje na stan bezpieczeństwa międzynarodowego. Dotyczy to szczególnie regionu Bliskiego i Środkowego Wschodu, gdzie coraz większą rolę odgrywa rywalizacja między Indiami, Pakistanem i Iranem. Rosnący niepokój budzą ambicje nuklearne Iranu, a także otwarte wyzwania, jakie kraj ten rzuca społeczności międzynarodowej, podobnie jak w innej części świata polityka Korei Północnej. Coraz większe ambicje w polityce międzynarodowej mają Chiny i dążąca do odzyskania mocarstwowej pozycji Rosja. Jednocześnie wbrew programom i zapowiedziom proces osiągania przez Unię Europejską pozycji gracza globalnego nie materializuje się. Postępuje proces odwrotny: komplikuje się sytuacja finansowa w strefie euro, a kryzys ten oddziałuje na całą Unię. Postrzegana jako oaza gospodarczej stabilizacji UE stała się w ostatnich latach źródłem dodatkowych perturbacji w gospodarce światowej. Zachodzące w niej procesy, takie jak gwałtowne wzrosty cen surowców, rozchwianie rynków finansowych, pogłębiające się dysproporcje między bogatymi i biednymi, rosnące obszary głodu, daleko idąca deregulacja i kryzysogenne praktyki inżynierii finansowej, problem światowego zadłużenia, stają się czynnikiem globalnej destabilizacji i zagrożeń także dla bezpieczeństwa.

Some comments on political, economic and military aspects of the issue of global security

Twenty years after the end of the Cold War the world still undergoes the process of deep changes. The collapse of communism and disintegration of the Soviet Union put an end to a bipolar system and the new era begun in international politics. Many state controlled economies, especially in Central and Eastern Europe, became democratic and market oriented countries. Through over one decade the United States was recognized as a unique superpower. Rapidly spreading globalization has made countries strictly interdependent, especially in economy, but also mutual dependence in the field of security has substantially increased. It happened so because of new threats for security, like international terrorism, WMD proliferation, growing number of ethnic-cultural conflicts. There is no threat in the world of global nuclear war or big state to state aggression on a large scale, but new threats, especially terrorism and cyber-attacks, are becoming very probable.

In the contemporary world, with all economic freedom, especially international production factors movement, there are good as well as weak points which make international economy and the economy of different countries very vulnerable to crises, as we could see in 2008-2009 period. It is so because of uncontrolled activity of so called non-state actors, as for instance international financial corporations. Also European integration, especially in the Euro-zone, because of the world financial crisis impact, rising public debt and imperfect euro-mechanisms, is in trouble. Under such conditions, economic security is becoming so crucial that together with many other aspects of security [terrorism, cyber-attacks, impact of climate changes] it forms a new picture of the world security – a new paradigm. The article addresses the major international and regional security problems, the position of the USA in more and more multi-polar system, rising ambitions and roles of China and Russia. The approach of the author to the presented problems is interdisciplinary.

Несколько замечаний по поводу глобальной безопасности. Военно-политические и экономические аспекты

После окончания холодной войны казалось, что мир на долго входит в период стабилизации и сотрудничества. Однако вскоре оказалось, что мир растущей глобализации имеет разные стороны, в том числе также отрицательные, что отражается в каждой сфере жизни, в том числе и на безопасности. Хотя и уменьшилась угроза ядерной войны, однако появились новые угрозы и усилились те, которые раньше, в связи с противостоянием Восток – Запад, находились на втором плане. Прежде всего здесь идёт речь о этническо-религиозных, культурных и цивилизационных конфликтах, в том числе и разрастающихся внутренних конфликтах в слаборазвитых государствах, распространении оружия массового уничтожения, опасных амбициях диктаторских и авторитарных государств.

Огромное влияние на международную безопасность оказали события 11 сентября 2001 г. Эти террористические акты изменили восприятие угроз безопасности, а провозглашенная президентом Бушем война с терроризмом вынудила США и почти весь Запад к ведению двух войн: в Ираке и Афганистане. Ситуация в Афганистане и ответственность НАТО за безопасность этой страны, по-прежнему вызывает огромное беспокойство лидеров западных государств,

отражается на состоянии международной безопасности. Прежде всего это касается района Ближнего и Среднего Востока, в котором большую роль играет также соперничество между Индией, Пакистаном и Ираном. Растущее беспокойство вызывают ядерные планы Ирана, а также открытый вызов, который эта страна бросает международному сообществу. Такую же политику в другой части света проводит Северная Корея. Большие амбиции в международной политике имеет также Китай и стремящаяся восстановить позиции сверхдержавы Россия. На ряду с этим, вопреки принятым программам и заявлениям политиков, процесс становления Европейского Союза в роли мирового игрока остается только проектом. Более того, в связи с усложняющейся экономической ситуацией в еврозоне, в Евросоюзе сегодня имеют место противоположные процессы. ЕС, который рассматривался как экономической оазис хозяйственной стабилизации, в последние годы стал источником дополнительных проблем в мировой экономике. Происходящие в мировой экономике процессы, напр. быстрый рост цен на сырье, нестабильность финансовых рынков, углубляющиеся диспропорции между богатыми и бедными, проблемы голода, далеко идущая дерегуляция и кризисные практики финансовой инженерии, проблема мировой задолженности, становятся фактором мировой дестабилизации и несут угрозы безопасности.

Erhard Cziomer

Wyzwania i kontrowersje polityczne wokół kryzysu strefy euro na przykładzie Niemiec

Celem artykułu jest syntetyczne przedstawienie wyzwań i kontrowersji wokół kryzysu strefy euro na przykładzie Niemiec. Składa się on z trzech części, w których przedstawiono: genezę i istotę kryzysu strefy euro, rolę Niemiec w poszczególnych fazach kryzysu strefy euro, główne kontrowersje polityczne wokół strefy euro oraz ich następstwa dla Niemiec.

Zasadniczą przyczyną kryzysu 16 krajów UE, będących członkami strefy euro, są zdaniem autora skutki światowego kryzysu finansowo-gospodarczego z lat 2007–2009 oraz ujawnione już w 2009 r. symptomy nadmiernego zadłużenia niektórych krajów południowych powyższej strefy, zwłaszcza Grecji. Jako najsilniejsze państwo finansowo-gospodarcze Unii – Niemcy odegrały pierwszoplanową rolę w udzielanej Grecji w latach 2009/2010 pomocy oraz w procesie wypracowania, wspólnie z Francją, nowych mechanizmów stabilizowania strefy euro w 2010 r. W końcowej części artykułu autor przedstawia ostre kontrowersje w łonie rządu chadecko-liberalnego, elit politycznych, ekspertów oraz niemieckiej opinii publicznej wokół ratowania euro, wskazując zarówno na argumenty za, jak i przeciw, wypracowanej przez otoczenie kanclerz Angeli Merkel oraz prezydenta Nicolasa Sarkozy'ego, strategii na rzecz stabilizacji strefy euro oraz całej UE. Powodzenie lub niepowodzenie powyższych działań stabilizujących strefę euro będzie oddziaływało na dalszy rozwój sytuacji wewnętrznej Niemiec i strefy euro, a także rzutowało na rolę i pozycję międzynarodową UE, w tym Polski. Analiza została oparta na obszernych materiałach źródłowych i literaturze przedmiotu oraz poszukiwań badawczych autora.

Challenges and political controversies concerning the crisis in the Euro zone following the example of Germany

The purpose of the article is to provide a synthetic presentation of the challenges and controversies concerning the crisis in the Euro zone, with a special focus on Germany. The article contains three parts discussing the origin and nature of the Euro zone crisis, the role played by Germany during the successive stages of the crisis, main political controversies concerning the Euro zone and their consequences for Germany.

In the author's opinion the reasons for the crisis which hit the sixteen members of the Euro zone should be traced back to the consequences of the financial and economic crisis of 2007–2009 and the symptoms of excessive indebtedness of some southern countries of the Euro zone, especially Greece, revealed already in 2009. Being politically and economically the strongest state in the European Union, Germany played an important role in the process of supporting and helping Greece in the years of 2009–2010, and together with France in the process of hammering out new mechanisms for stabilizing the situation in the Euro zone in 2010.

In the concluding part of the article the author presents very sharp controversies within the German government, political elites, experts and German general public concerning the issue of saving the Euro, pointing at the pluses and minuses of the strategy for rescuing and stabilizing the Euro zone as well as the whole of the European Union, worked out by the groups gathered round Chancellor Angela Merkel and President Sarkozy. The success or failure of the strategies will have an impact on the development of the situation in Germany, in the Euro zone as well as on the role and international position of the EU, including Poland.

The analysis has been based on the extensive source materials, publications on the issue and author's own research.

Политические вызовы и противоречия в связи с кризисом еврозоны на примере Германии

Целью статьи является синтетическое указание вызовов и противоречий возникших в связи с кризисом еврозоны на примере Германии. Исследование состоит из трёх частей, в которых представлено: причины и сущность кризиса еврозоны, роль Германии в отдельных стадиях кризиса еврозоны, главные политические противоречия возникшие вокруг еврозоны, а также их влияние на Германию.

По мнению автора, основной причиной кризиса 16 стран ЕС – членов еврозоны, являются следствия мирового финансово-экономического кризиса 2007–2009 гг. и появившиеся уже в 2009 г. симптомы чрезмерной задолженности некоторых южных стран вышеуказанной зоны, особенно Греции. Будучи самым сильным финансово-экономическим государством Евросоюза, Германия сыграла первостепенную роль в оказанной в 2009/2010 гг. Греции помощи, а также в процессе составления (совместно с Францией), новых механизмов стабилизации еврозоны в 2010 г. В заключительной части статьи автор рассматривает острые противоречия имеющие место в правительственной коалиции, в среде политической элиты, экспертов и во всем немецком обществе в связи с проблемой необходимости спасения евро, указывает на аргументы за и против созданной в окружении канцлера Ангелы Меркель и президента Николя

Саркози, стратегии направленной на стабилизацию еврозоны и всего ЕС. Успех или провал вышеуказанных действий стабилизирующих еврозону будет иметь большое влияние на дальнейшее развитие ситуации внутри Германии, всей еврозоны, а также отразится на международной роли и позиции ЕС, в том числе и Польши. Анализ был проведен на основе обширных документов, существующей научной литературы и собственных исследований автора.

Bożena Sobczak

Amerykański trójpodział władz a polityka zagraniczna Stanów Zjednoczonych

Problemem poruszonym w tekście jest wzajemna zależność oraz niezależność organów amerykańskiego państwa i wpływ tego stanu na prowadzoną przez państwo politykę zagraniczną oraz bezpieczeństwo kraju. Jest to próba analizy poszczególnych kompetencji nadanych władzy wykonawczej, ustawodawczej i sądowniczej zarówno przez Konstytucję USA oraz na przestrzeni lat przez Sąd Najwyższy w wyniku praktycznego zapotrzebowania. Autorka dokonuje analizy uprawnień poszczególnych władz z osobna w zakresie polityki zagranicznej i bezpieczeństwa kraju.

American separation of powers, foreign policy and national security

The problem of article is how American administrative branches depends and not depend on each other and how does it influents on foreign policy and security policy of USA. The article is an essay of analyze individual competencies of executive, legislative and judicial branches given by American Constitution and also by Supreme Court during the time by practical needs. The author analyzes competencies of each power at the context of foreign policy and national security of USA.

Три ветви американской власти – внешняя политика и безопасность Соединенных Штатов

В статье рассмотрено проблему взаимозависимости и самостоятельности действий органов американского государства и влияние существующего состояния вещей на проводимую государством внешнюю политику и безопасность страны. Автор попыталась провести анализ компетенции органов исполнительной, законодательной и судебной власти данных им Конституцией США, а также Верховным Судом, ввиду практической деятельности этих органов. В исследовании проанализировано права отдельных органов власти в сфере внешней политики и безопасности страны.

Kazimierz Kraj

Rosja a terroryzm

Autor w artykule podjął próbę charakterystyki podłoża współczesnego terroryzmu w Federacji Rosyjskiej. W jego opinii do rozwoju tego fenomenu przyczyniły się wyznaczniki kulturowo-polityczne, ideologiczne oraz społeczno-polityczne. Innymi czynnikami napędzającymi terroryzm są motywacje o charakterze religijno-nacjonalistycznym, szczególnie widoczne na Kaukazie Północnym, z tendencją wzmacniania czynnika religijnego. W artykule przedstawiona została skrótna charakterystyka organizacji terrorystycznych działających na terytorium Rosji. W tekście zawarto podstawowe dane statystyczne i charakterystykę typów zamachów terrorystycznych przeprowadzonych w ostatnich sześciu latach w Federacji Rosyjskiej. Czytelnik ma również możliwość poznania organizacji państwowego systemu zwalczania terroryzmu w Rosji. We wnioskach końcowych autor sugeruje konieczność zacieśnienia współpracy antyterrorystycznej z Rosją, co jest niezbędne dla bezpieczeństwa podczas organizowanych w Polsce mistrzostw Europy w piłce nożnej – Euro 2012, ale i potrzebne dla zapewnienia go w przyszłości.

Russia and terrorism

The author in his article has undertaken the task of tracing the origin of the modern terrorism in Russia. In his opinion cultural—political, ideological and socio-political factors contributed to the development of terrorism in Russia. Among other factors stimulating the growth of terrorism one needs to mention religious-nationalistic motivations, especially those present on the territory of The Northern Caucasus, with the special stress put on the increasing influence of the religious factor. The paper presents a brief outline of the terrorist organizations active on the territory of Russia. The author has included basic statistical data and typology of the kinds of terrorist attacks which have occurred in Russia over the past six years. The article provides its readers with the opportunity to gather the information concerning the organization of the state system aiming at fighting against terrorism. In the conclusion of the article the author suggests that a close anti-terrorist cooperation be created with Russia, which proves to be essential for the safety of such events as Euro 2012 – The European Football Cup, as well as for the safety of any future events.

Россия и проблема терроризма

В статье дана характеристика причин современного терроризма в Российской Федерации. По мнению автора, развитию этого феномена способствовали культурно-политические, идеологические и общественно-политические факторы. Немалое место в эскалации терроризма занимают националистические и религиозные причины, которые особенно ярко проявились на Северном Кавказе. В исследовании дано краткую характеристику террористических организаций действующих на территории России. Автор статьи приводит основные статистические данные и дает характеристику типов террористических актов, имевших место в Российской Федерации в течении последних шести лет. Рассмотрено также организацию государственной системы борьбы с терроризмом в России. Подводя итоги, автор обращает внимание на необходимость дальней-

шего укрепления антитеррористического сотрудничества с Россией, что особенно актуально в связи с организацией в Польше чемпионата Европы по футболу «Евро-2012», а также будет способствовать обеспечению безопасности в будущем.

Jarosław Rokicki

Katastrofa smoleńska w świetle koncepcji „kozła ofiarnego” René Girarda

Artykuł jest próbą interpretacji sposobu rozumienia znaczenia katastrofy smoleńskiej i tragicznej śmierci prezydenta Lecha Kaczyńskiego, a także działań i zachowań będących konsekwencją tego rozumienia pewnej części Polaków w świetle teorii „kozła ofiarnego” francuskiego filozofa i antropologa René Girarda. Autor omawia dwa konteksty występowania zjawiska „kozła ofiarnego”. Pierwszy – biblijny, dotyczy opisanego w Księdze Kapłańskiej rytuału przebłagalnego, w którym arcykapłan symbolicznie przenosił grzechy ludu Izraela na kozła przeznaczonego na ofiarę dla Azazela. Drugi, wywodzący się z tradycji freudowskiej, a rozwinięty przez Girarda, skupia się na mitologizacji ofiary prześladowczej, która – w świadomości społecznej wspólnoty – po swej śmierci lub wypędzeniu (czego skutkiem jest oczyszczenie społeczności i przywrócenie równowagi) przechodzi na stronę sacrum, przekształcając się symbolicznie w mitycznego herosa, bóstwo „przodka założyciela” nowego porządku. To drugie ujęcie służy Autorowi do ukazania, w jaki sposób struktura narracji o katastrofie, kreowana przez część społeczeństwa polskiego, upodabnia się do uniwersalnej struktury mitologicznej mechanizmu „kozła ofiarnego”. W narracji tej potrójny symbolizm Polski-Chrystusa Narodów-poległego prezydenta, zgodnie z teorią Girarda, a także głoszoną przez poetę – Jarosława Marka Rymkiewicza – koniecznością ofiary założycielskiej dla powstania nowego ruchu, nowej polityki, nowej religii zostały wprzęgnięte w działania ściśle polityczne, mające na celu zdobycie władzy.

The Smolensk plane crash as seen through René Girard’s concept of the scapegoat

The paper explains how the 2010 Smolensk airplane catastrophe, in which Polish President Lech Kaczyński and 97 high ranking officials lost their lives, is mythologized in the social consciousness of many Poles. The author employs the concept of the scapegoat mechanism worked out by French philosopher and anthropologist, René Girard as a tool of explanation. The “scapegoat” is a notion generally used in two contexts. One is described in the Bible in the Book of Leviticus. On the Day of Atonement the High Priest is to sacrifice a bull for the sins of the priests, and a goat for the sins of the lay people. A third goat is to be sent into the desert to “Azazel”, bearing the sins of all the people. The second context, which emerged in Freudian psychoanalysis, has been further developed by Girard who focused on mythologizing the sacrifice of the persecuted. In the community’s social consciousness, after his/her death or exile, a persecuted person moves to the side of

the sacred and becomes a mythical deity or hero and takes on a founding father/mother figure who initiates a New Order (religious, social, political, ethical, etc.). This concept serves the author as a tool to present how a narrative on the catastrophe, created by a significant part of Polish society, takes on the shape (or structure) of the scapegoat myth. A narrative of triple symbolism: Poland/Christ of Nations/killed President, according to Girard's concept as well as the concept of "founding sacrifice" preached by the poet, Jarosław Marek Rymkiewicz, has been harnessed to strictly political action aimed at taking over power.

Смоленская катастрофа в свете концепции «козла отпущения» Рене Жирара

Автор статьи дает интерпретацию понимания значения смоленской катастрофы и трагической смерти президента Леха Качинского, а также действий и поведений, являющихся следствием такого понимания, части поляков, в свете теории «козла отпущения» французского философа и антрополога Рене Жирара. В исследовании рассмотрено два контекста явления «козёл отпущения». Первый – библейский, касается описанного в Книге Левита ритуала жертвоприношения, когда первосвященник символически переносил грехи сынов Израиля на козла, предназначенного в жертву для Азазеля. Второй, истоки которого исходят к традициям теорий Фрейда, расширенных Жираром, концентрируется на мифологизации жертвы преследования, которая – в общественном сознании людей – после своей смерти или изгнания (следствием чего является очищение общества и восстановление равновесия) переходит в сферу сакрального, символически воплощаясь в мифического богатыря, божество «предка-основателя» нового порядка. Это второе изложение, автор статьи использовал, чтобы указать, каким образом структура повествования о катастрофе, создаваемая частью польского общества, уподобляется до универсальной структуры мифологического механизма «козла отпущения». В этом повествовании тройственный символизм Польши – Иисуса Христа Народов – погибшего президента, в соответствии с теорией Жирара, а также провозглашенной поэтом Ярославом Марекком Рымкевичем необходимостью принесения учредительной жертвы для основания нового движения, новой политики, новой религии, были использованы политическими силами с целью приобретения власти.

Andrzej Sęk

Ochrona prawna rodziny w Polsce. Analiza wybranych zagadnień na przykładzie znowelizowanej ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie

Artykuł opisuje politykę państwa w zakresie ochrony rodziny jako podstawowej komórki społecznej. Przedmiotem analizy są postanowienia Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz znowelizowane przepisy ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i wynikające z nich zadania dla wymiaru sprawiedliwości, administracji rządowej i samorządowej. Autor opracował także schemat struktury organizacyjnej

administracji publicznej realizującej zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Legal protection of the family in Poland. Problem analysis based on the examples of law on preventing domestic violence.

The article describes the state policy to protect the family as the basic unit of society. The analysis is made to the Polish Constitution and the amended provisions of the law on preventing domestic violence and the resulting tasks for the administration of justice, state and local government. The author has also developed a scheme of the organizational structure of public administration, implementing the tasks of combating domestic violence.

Юридическая защита семьи в Польше. Анализ избранных проблем на примере измененного Закона о противодействии насилию в семье

В статье рассмотрена политика государства в области защиты семьи, как основной ячейки общества. Предметом анализа являются положения Конституции Республики Польша и внесенные изменения к Закону о противодействии насилию в семье, а также вытекающие с этих актов задачи стоящие перед правосудием, органами государственной исполнительной власти и самоуправления. Автор разработал схему организационной структуры публичной администрации, призванной к реализации задач в сфере противодействия насилию в семье.

Jan Pilżys

Planowanie i dysponowanie środkami finansowymi przez Ministerstwo Spraw Wojskowych w latach 1921–1939

W pierwszych latach niepodległości państwa polskiego jego odbudowa pochłaniała ogromne wydatki ze środków państwowych. Groźba wojny z Rosją Radziecką spowodowała, że na pierwszy plan wysunęła się sprawa stworzenia sił zbrojnych. Artykuł analizuje, wykorzystując dane źródłowe, zestawienia liczbowe i dokumenty, wydatki państwa na siły zbrojne na tle pozostałych kosztów budżetowych. Zestawia wydatki na utrzymanie sił zbrojnych polskich i niemieckich. Opisuje także metody pozyskiwania dodatkowych funduszy przez Ministerstwo Spraw Wojskowych, które otrzymywało je między innymi z budżetów innych ministerstw. Dzięki dodatkowym środkom budżet MSWojsk. był zasilany dużą kwotą pieniędzy, w latach 1925–1936 były to sumy w granicach od 50 do 100 mln zł rocznie.

*Financial activity of the Ministry of Military Affairs
in the years of 1921–1939*

During the first years of Poland's independence the process of the state restoration absorbed huge sums of money from the state financial resources. The threat of the outbreak of a military conflict between Poland and Soviet Russia called for an immediate creation of military forces. The article, using the source documents and data analyses, juxtaposes the government expenditures on the military forces with the other government spending at that time. It compares military spending in Poland and Germany. It also describes the methods used by the Ministry of Military Affairs for obtaining additional funds, e.g. from the budgets of other Ministries. Thanks to those additional funds the budget of the Ministry of Military Affairs received a substantial financial support, amounting to 50–100 million Polish zlotys per year in the period of the years of 1925–1939.

*Планирование бюджета и направление финансовых средств
Министерства обороны 1921–1939 гг.*

В первые годы независимости польского государства, восстановление страны поглощало огромные средства из государственной казны. Угроза войны с Советской Россией привела к тому, что приоритетным заданием было создание вооружённых сил. На основе документов и других источников, в статье проанализировано расходы государства на вооружённые силы на фоне остальных бюджетных издержек. Сопоставлено расходы на содержание польских и немецких вооружённых сил. Описано также механизмы изыскания дополнительных средств Министерством обороны, напр. с бюджетов других министерств. Благодаря этим дополнительным средствам бюджет Министерства обороны существенно возрастал, напр. в 1925–1936 гг. это были суммы от 50 до 100 млн злотых в год.